

waren toen al, of er werden, op heel West-Sumatra Volkscomité's gevormd die het bestuur in handen namen en van een Centraal Comité dat aan die plaatselijke of regionale comité's iets van leiding trachtte te geven, werd Soekarno voorzitter, hetgeen hij toen al was van het Padangse comité. Spoedig zochten de Japanners contact met hem. Hij kreeg een uitnodiging om in Fort de Kock (Boekittingi) een gesprek te voeren met de hoogste Japanse officier die daar toen aanwezig was, kolonel Foedji-jama.¹ Per trein reisde hij er heen. Zijn gesprek met de Japanner vond vermoedelijk op of omstreeks 27 maart plaats.²

Vóór zijn vertrek uit Padang had hij met een andere Indonesische nationalist gesproken aan wie hij duidelijk zou hebben gemaakt dat het zijn bedoeling was, van de Japanners gebruik te maken om Indonesië's onafhankelijkheid te bevorderen. *'I know all about their brutality'*, zou hij hebben gezegd (althans, dat vertelde hij in '64 aan de Amerikaanse journaliste Cindy Adams).

*'I know of Nipponese behaviour in occupied territory, but okay. I am fully prepared for a few years of this. I must rationally consider what they can do for my people. We must be grateful to the Japanese. We can use them.'*³

Aan dezelfde journaliste vertelde Soekarno dat in zijn gesprek met Foedji-jama, dat, beweerde hij, twee uur had geduurd, over en weer onder meer het volgende was gezegd:

FOEDJIJAMA: *'If you promise total cooperation during our occupation, we will grant our unconditional promise to establish the freedom of your homeland.'*

SOEKARNO: *'Can I be guaranteed that during the whole period I work for you, it will also be permissible for me to work for my people in the full knowledge that my ultimate aim is someday somehow to release them from the yoke of both Dutch and Japanese domination?'*

FOEDJIJAMA: *'It is guaranteed. The Japanese government will put no obstacles in your way.'*

SOEKARNO: *'Very well, if this is your promise, okay. I pledge my full cooperation. I will make propoganda for you. But only as it continues along the line of emancipating Indonesia and only as it is understood that while I conspire with you, I will also try at the same time to gain sovereignty for my people.'*

¹ Dit is althans de naam die Soekarno na de oorlog noemde; mogelijk is dat hij met majoor Foedjiwara, het hoofd van de F-organisatie, gesproken heeft. ² Soekarno zelf noemde op 13 november '44 in een artikel in het te Batavia verschijnende dagblad *Asia Raya* ('Groot-Azië') de datum van 17 maart maar deze kan niet juist zijn. ³ Cindy Adams: *Sukarno. An autobiography as told to Cindy Adams* (1965), p. 157.